

Sayı : 14.743
Tarih : 31.10.2025

10/3328

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Şırnak'ın Cudi, Gabar, Besta ve Kato dağ silsileleri ile Beytüşşebap ve Uludere kırsalında uzun süredir devam eden orman kesimleri, petrol ve maden çıkarma faaliyetleri, yayla alanlarının daraltılması ve su kaynaklarının kirlenmesi; bölgenin ekolojik bütünlüğünü, biyolojik çeşitliliğini, köy yaşamını ve geleneksel geçim ekonomilerini geri dönüşü olmayan bir biçimde etkilemektedir.

2024 ve 2025 yıllarında başına, yerel tanıklıklara ve saha gözlemlerine dayalı raporlara yansıdığı üzere, orman alanlarında askerî gözetim ve koruculuk sistemi altında gerçekleşen kesim faaliyetleri devam etmektedir. Bununla birlikte, Gabar ve Cudi'de petrol sahalarının genişlemesi sonucu toprak, su kaynakları ve yaşam alanları kirlenmektedir.

Bu nedenle, Şırnak'ta süregiden ekolojik tahribatın neden ve sonuçlarıyla incelenmesi, sorumluların tespit edilmesi ve doğa ile toplum yararına olacak önlemlerin belirlenmesi için; Anayasa'nın 98'inci, TBMM İçtüzüğü'nün 104 ve 105'inci maddeleri uyarınca Meclis Araştırması açılmasını arz ve teklif ederim.

Nevroz UYSAL ASLAN

Şırnak Milletvekili

GEREKÇE

Şırnak coğrafyası; meşe ormanları, dağ meraları, sürekli akışlı su yolları, yaylacılık kültürü ve hayvancılık ekonomisi üzerine kurulu tarihsel bir ekosistem bütünlüğü taşır. Bu bütünlük, yalnız doğanın değil; toplumsal hafızanın, üretim ve paylaşım biçimlerinin de taşıyıcısıdır. Ancak yıllardır, bu kadim ekosistem güvenlikçi yaklaşım ve enerji-maden öncelikli politikalar çerçevesinde sistematik biçimde tahrip edilmektedir.

Son bir yılda Besta, Gabar ve Beytüşşebap hattında binlerce meşe ağacının kesildiği basına ve sahadan gelen video kayıtlarına yansımıştır. Ağaçlar traktör ve kamyonlarla taşınmakta, kamyonların üzeri tepkiyi engellemek için branda ile kapatılmaktadır. Resmî makamların “ağaç kesimi durdurulmuştur” açıklamaları ile sahadaki uygulamalar ile örtüşmemektedir. Bu durum hem ekolojik hem de idari şeffaflık krizi yaratmaktadır.

Yine Gabar havzasında yürütülen petrol çıkarma faaliyetleri, bölgede doğrudan içme suyu güvenliğini tehlikeye atmaktadır. Çemêko (Kızılsu) Köyü’nde, Gabar petrol sahalarının genişlemesiyle birlikte içme suyu hattına petrol karışmış, kadınlar ve köylüler yol kapatma eylemi yapmak zorunda kalmıştır. Bu olay, enerji yatırım ve politikaların halk sağlığının önüne konulduğunu, önceliklendirildiğini göstermektedir. Ayrıca, sahadaki üretim ve sevkiyat faaliyetlerinin, Şırnak merkezden Siirt istikametine doğru kademeli biçimde kaydırıldığı; çalışmaların ise yine sivil bir idari denetimden ziyade askerî gözetim ve korucular eliyle yürütüldüğü tespit edilmiştir. Bu durum hem yerel yönetimlerin yetkisizleştirilmesi hem de bölge halkının karar süreçlerinden dışlanması anlamına gelmektedir. Yerel halkın mülkiyet, geçim ve yaşam alanları üzerindeki tasarruf hakkı, fiilen ortadan kaldırılmaktadır.

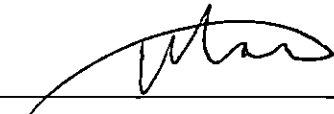
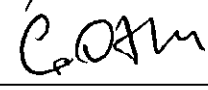
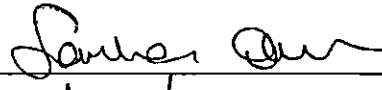
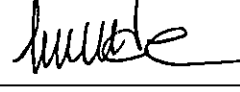

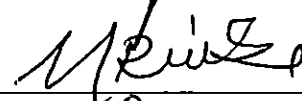

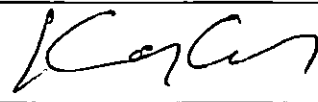
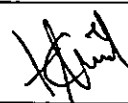
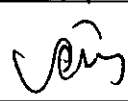
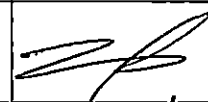

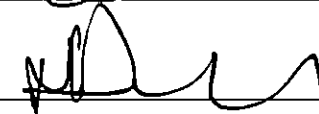
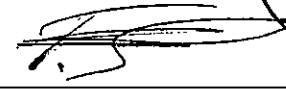
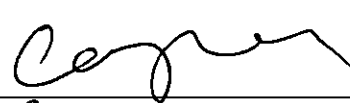

Tüm bu uygulamalar, hayvancılığı zayıflatmakta, yayla düzenini parçalamakta, köy nüfusunu göçe zorlamakta, kırsal toplumsal yapıyı çözmektedir.

Cudi’de orman örtüsü yok edilirken; Gabar’ın jeolojik ve ekolojik dokusu parçalanmakta, Derecik ve Besta’da mera yolları kapatılmakta, su yolları işletmelere yönlendirilmektedir. Coğrafyanın tamamı, aynı sonuca doğru yönlendirilmektedir. Kamusal ortak yaşam alanları, rant ve imtiyaz döngüsüne devredilmektedir.

Kısaca ormansızlaştırma–insansızlaştırma–rant üçlüsü Şırnak kırsalında yapısal bir politika olarak işlemeye devam etmektedir. Bu durum, uluslararası literatürde açık biçimde ekokırım olarak tanımlanmaktadır.

Doğayı korumak, yalnızca çevresel değil; insani, toplumsal ve demokratik bir sorumluluktur. Şırnak'ta yaşanan tahribat, “normal bir çevre sorunu” değil; yapısal, politik ve süreklilik arz eden bir yıkım sürecidir.

TBMM'nin, Şırnak'ın dağ ve orman ekosistemini, köy yaşamını ve geçim kaynaklarını doğrudan etkileyen bu süreci incelemesi; kamu yararı, demokratik denetim ve çevresel adalet ilkelerinin gereğidir. Bu doğrultuda, Cudi, Gabar ve Besta bölgelerinde yürütülen orman kesimi, maden ve petrol faaliyetlerinin çevresel, ekonomik ve toplumsal etkilerinin bütüncül biçimde araştırılması; idari karar alma mekanizmalarının şeffaflığının değerlendirilmesi ve yerel halkın yaşam alanlarını koruyacak kalıcı tedbirlerin belirlenmesi amacıyla bir Meclis Araştırması açılması zaruridir.

1	MERAL DANIŞ BEŞTAŞ	ERZURUM	
2	ÇİÇEK OTLU	İSTANBUL	
3	HAKKI SARUHAN OLUÇ	ANTALYA	
4	HALİDE TÜRKOĞLU	DİYARBAKIR	
5	ÖZGÜL SAKİ	İSTANBUL	
6	AYŞEGÜL DOĞAN	ŞIRNAK	
7	MEHMET RÜŞTÜ TIRYAKİ	BATMAN	
8	ZÜLKÜF UÇAR	VAN	
9	KAMURAN TANHAN	MARDİN	
10	HÜSEYİN OLAN	BİTLİS	
11	SEVİLAY ÇELENK ÖZEN	DİYARBAKIR	
12	YILMAZ HUN	IĞDIR	
13	ÖZNUR BARTİN	HAKKARİ	
14	ÖMER ÖCALAN	ŞANLIURFA	
15	NEJLA DEMİR	AĞRI	
16	FERİT ŞENYAŞAR	ŞANLIURFA	
17	CEYLAN AKÇA CUPOLO	DİYARBAKIR	
18	İBRAHİM AKIN	İZMİR	
19	KEZBAN KONUKÇU	İSTANBUL	
20	MAHMUT DİNDAR	VAN	